Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Grammatica

[Köln], [um 1490/93]

Cum cuius artificis [...]

urn:nbn:de:bsz:31-289417

Visual Library

Regule grãmaticales

Omm cuiuſlibet arti-
ficis ſit ↄſiderare ſua ꝑncipia. Ob h̄ grammatic⁹ aut
grãmatice intendens. hȝ ꝑncipia ſue artis ↄſiderare.
Naȝ ꝑmo phicoꝝ. Areſto. inq̄t ꝙ ſcire ⁊ intelligere cõ
tingit in vnaq̄q̄ ſcia ex ꝑncipijs cauſis ⁊ elemẽtis ad
ꝑncipata cãta ⁊ elemẽtata. Etiã ꝑmo poſterioꝝ dr̄. Scire ẽ cãm rei
ↄgnoſcere ꝓpt̃ quã res ẽ. ⁊ q̄m illi⁹ ẽ cã. ⁊ ñ ẽ ↄtigere h̄ alr̄ ſe h̄re. ꝑ q̄
Notandũ ꝙ ꝑnª cuiuſlibȝ art̃ ſꝫ duplicia ſilr̄ ⁊ grã
matice. Quedã ↄplexa. alia ꝟo incõple-
xa. Cõplexa ſꝫ ꝓpões aut regl'e q̄b⁹ nihil
eſt noti⁹ aut veri⁹ in illa arte. vt in grãmatica ꝑn¹ʸ cõplexũ ẽ ꝙ ad-
iectiũ ⁊ ſuũ ſubſtãtiuũ ↄuenire habeãt in trib⁹ accñtib⁹ grãmaticali
bus. Silr̄ ⁊ ſuppo¹ʸ ⁊ appoſitũ triplicẽ req̄rant ↄueniẽtiã. Ac relati
uũ ⁊ ſuũ añs. Vñ illa ꝑncipia diuerſis noib⁹ appellant̃. Dicunt̃ em̄
ꝑncipia. q᷑ ipis nihil eſt pri⁹ ꝑ q̄d poſſint ꝓbari in illa arte. Dicunt̃
etiã dignitates. q᷑ dignũ eſt eis credere ac aſſentire ꝓpt̃ eoꝝ notiori-
tatẽ. Nã dr̄ ꝑmo poſterioꝝ ꝙ ꝑncipijs i eoꝝ ꝟtute nihil ẽ noti⁹. Di
cunt̃ etiã maxīe. q᷑ maximã h̄nt ꝑtatẽ declarãdi alią. Dicunt̃ etiaȝ
ſuppões. eo ꝙ ſupponunt̃ in q̄libet ſcia. ¶ Principia aũt incõplexa ſꝫ
duplicia. ſcȝ materialia ⁊ formalia. Materialia ſꝫ. lr̄e ſyllabe aut
termini. ex q̄bus ꝑncipia cõplexa ↄſtituunt̃. Principia ꝟo formalia
⁊ h̄ incõplexa ſunt hec que dant eſſe. eo ꝙ forme ſit dare eſſe. Sicut
vnio ⁊ modus ſignificãdi accidentales cauſantes congruitatem.
Unde cõgruitas ẽ oꝛonis ꝑfectio ex ꝓportõe modoꝝ ſig
nificãdi cãta ad exꝑmendũ mẽtis ↄceptũ finalit̃
adinuẽta. ¶ Eſt aũt duplex ↄgruitas. Quedã ẽ
ad ſenſum vbi ↄſtructibilia vocetẽ⁹ exꝑmunt̃. vt ego lego. Alia
eſt cõgruitas ad intellectũ q̄ eſt vbi ↄſtructibilia vocetẽ⁹ non exꝑ
munt̃ ſed vnũ ſubintelligit̃ in alio vt legim⁹. eo ꝙ in oī verbo ꝑme
vel ſecunde ꝑſone certus intelligit̃ ntũs.
Notãdũ eſt ꝙ modi ſ̄cãdi accipiunt̃ duplicit̃. Uno
mõ abſolute ⁊ ſic ſunt ꝑncipia grãmatice q̄
ad ſpẽm ei⁹ q̄ ethymologia dicit̃. Alio° ac-
cipiunt̃ reſpectiue quõ ſunt principia grãmatice q̄tum ad hanc ſpe
ciem que dyaſinthetica dicitur.
Ar Partes oꝛonis ſunt ꝑncipia grãmatice. q̄ non modi ſignifi
candi. eo ꝙ principium ſe habet ad reliqua alia rõne alicui⁹
prioritatis. ¶ Dicendũ licet ꝑtes oꝛonis ſunt ꝑncipia grã-
matice incõplexa. hoc tñ eſt ꝑ modos ſignificãdi. eo ꝙ ꝑtes oꝛonis
ↄſtituunt̃ in eſſe ꝑ modũ ſignificãdi. ¶ Diceres. ſi moi ſignificãdi
ſunt ꝑncipia aut effectiua vl' formalia. Dicendũ ꝙ reſpectiue ↄſide
rati modi ſignificandi ſunt ꝑncipia effectiua. Sed abſolute ↄſide-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg